

Lastniki in izdajatelji: Okrajni odbor: SZDL Crnomelj, Kočevje in Novo mesto. — Izdaja vsak petek. — Odgovorni urednik Tone Gošnik. — Uredništvo in uprava: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 25. — Poštni predel 33 — Telefon uredništva in uprave 127. — Tekodi račun pri Narodni banki v Novem mestu: 616-T-181. — Letna naročnina 500 din, polletna 250 din, četrletna 125 din. — Tiška tiskarna: Slovenskega poročevalca v Ljubljani.

Dolenjski list

Tednik okrajev Črnomelj, Kočevje in Novo mesto

Obširna in živahnna 3. redna seja OLO Novo mesto

Borba mnenj med zborom proizvajalcev in okrajnim zborom

Zbor proizvajalcev za vso podporo šolam — Polpismeni in nepismeni državljanji so coklja v proizvajalnih podjetjih — Sklepi in odloki OLO

V sredo 27. maja je bila v Novem mestu seja okrajnega ljudskega odbora. Dopoldne sta pretresala razne gospodarske probleme zbor proizvajalcev in okrajni zbor ločeno, popoldne pa je bila skela celotnega odbora in sklepanje o predlogih obeh zborov.

SPET: SUSMARJI IN PREKUPCEVALCI

V razpravi o gospodarskem kriminalu je bilo spet veliko debate o susmarjih in raznih prekupčevalcih, ki jih je vsak dan več na terenu. Odbornik iz občine Sentjernej je naveadel, kako v zadnjem času cete prekupevanje z mladimi puiški. Suhar krajina pa je tako eno samo pisano področje prekupčevalcev vseh barv in odtenkov. Obrtni susmarji uničujejo še tisto malo obrtnih podjetij na vasi, ki se bore za svoj obstoj z najrazličnejšimi težavami, med katerimi posmikanje socialistične zavesti ni na zadnjem mestu. Zaradi poplav, množice prekupčevalcev vseh branž se splošno kmetijske zadruge ne znajdejo in v večini primerov gre mimo njih od kup in seveda tudi zaslužek, na trgu pa nastaja prava babilonska zmejničava, ki donaša posameznikom mastne zaslukhe.

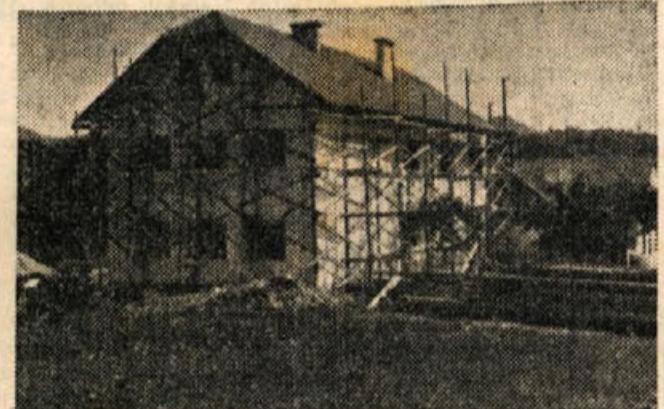
Premalo je vedno znova in znova obravnavati probleme šumarstvosti in prekupevanja, ki se dnevno širi, pa se je treba tega problema lotiti z vso resnostjo. Administrativni ukrepi so tu odločno premalo. Nihče drugi ne bo odpravil šumarsstva kot naši občinski ljudski odbori s pomočjo poštenih obrtnikov in množičnih organizacij. Del šumarsstva moramo gledati tudi kot socialen problem. Le z ustanavljanjem krajevnih obrtnih podjetij bomo rešili problem šumarsstva tam, kjer je to povezano s socialnim vprašanjem, hkrati pa je treba z vso ostrično udariti po ostalih šumarsjih! Prti prekupčevalcem morajo predvsem nastopiti kmetijske zadruge z organiziranim odkupom. Občinski ljudski odbori, ki izdajajo živinske potne liste, bi najlaže odkriči prekupčevalce z živino.

VELIKO ZANIMANJE ZA INVESTICIJE

Nad vse živahnina in zanimiva je bila razprava na skupni seji zborov o razdelitvi investicij za letošnje leto. Gospodarski svet je napravil osnutek, po katerem bi se sredstva iz okrajnega proračuna razdelila na investicije družbenega standarda (za šole, elektrifikacijo, komunalne naprave, melioracije in pod.) in na investicije za pospeševanje proizvodnje (kredit podjetjem za nakup strojev in povečanje proizvodnje) toliko, kolikor je predvidel okrajni zbor iz prej navedenih razlogov, znesek investicij za družbeni standard pa ostane v prejšnji višini. S tem predlogom sta se oba Zabora v celoti strinjala.

SKLEPI IN ODLOKI

V nadaljevanju skupne seje so odborniki razpravljali o predlogu za samostojno finančiranje zdravstvenih ustanov, o tem, da zbor proizvajalcev je predlog v celoti osvojil, je okrajni zbor sprejel sklep, da se sledi za pospeševanje proizvodnje zvišajo za 5% razpoložljivosti. Zupančiča je bila nato v smislu zakonitih določil izvoljena posebna komisija iz vrst obeh zborov, ki je po daljši razpravi predložila kompromisni predlog: ugodi na se obema predlogoma s tem, da se iz rezervnega sklopa dodeli za investicije gospodarske značajne (za povečanje proizvodnje) toliko, kolikor je predvidel okrajni zbor iz prej navedenih razlogov, znesek investicij za družbeni standard pa ostane v prejšnji višini. S tem predlogom sta se oba Zabora v celoti strinjala.

Nova osnovna šola v Stopičah pod Gorjanci bo ena izmed najlepših šolskih zgradb v okraju. Gradi jo Krka iz Novega mesta

vih oziroma predvidenih sredstev v škodo investicij za druge panege. To spremembu je zbor osvojil predvsem zato, da bi zagotovil večjo proizvodnjo v pekarni Zalog, pri podjetju Kremen, (ki se preimenuje v rudnike kremenčevega peska) in v Industrij perila v Novem mestu.

Na skupni seji obeh zborov po tem vprašanju nikar ni moglo priti do enotnega sklepa. Na predlog predsednika OLO

Med sprejetimi sklepi gospo-

Potrijen je bil z majhnimi spremembami načrt razdelitve investicijskih sredstev za šole, komunalna dela, melioracije, regulacijo, elektrifikacijo in pod. Pri tem je bilo posebno upoštevano načelo, da je treba sicer skromna investicijska sredstva vložiti pač tam, kjer je na začetih delih in stavbah nevarnost večje škode, sredstva za elektrifikacijo pa tam, kjer je količaj izgledov, da bo končna napeljava vsaj do konca leta.

Med sprejetimi sklepi gospo-

dov

z upoštevanjem poštenih etničnih načel.

Precej slaveni so postali zadnje čase Bermudski otoki, ker so se zabodne velesile domenile, da se bodo na njih sestali njihovi za-

stnopriski in spravili v sklad svoja

stačila do najnovijeje sovjetske

mirovne ofenzive, ki mimogrede rečeno v zadnjem času že bolj rogovali kot pa labna krila goloba miru. Znano je, da med

zabodnimi silami Velike Britanije

bolj optimistično sprejema kremljanske ponude od previdne wa-

bingtonske vlade. Zato pa naj-

bermudska konferenca izgleda ne-

glasja v pokaže, da bi bil po-

treben in koristen sestanek z Ma-

lenkovim. Po svetu, so domnevi-

da se bodo zabodne velesile sesta-

le konec junija, zdaj pa je raz-

vedelo, da je konferenca za nekaj

časa preložena. V zroc je med dru-

gim spet obvezna kriza francske

vlade, ki je prejšnji leti dosegla

50,1 odstotek glasov, s tem pa dve

tretjini sedežev v parlamentu.

Drug stav je, ali je res predstavlj

ja voljo delovnih množic, ki jih

člači težaven gospodarski položaj.

Vedeti moramo, da je danes v

v Italiji okrog 2 milijoni brezpo-

selnih, da ostaja zlasti na jugu Italije

je odprt preteč vprašanje

zadelitev zemlje, da se mora vsak

povprečen državljan ubadati s ko-

pico uskladnih skrb. Tako je

večini strank preostalo priljublje-

no predvino gledi: Trta.

Vemo že prav dobro, kako ita-

ljanski iridentizem v vseh stran-

kah po vrti iari v tržaškim pro-

blemem, zato ne bi nesčesar nove-

ga povedali, če bi našeli vse razne

kombo, ki jih na račun

Trta in tej predvino kampanji v Italiji uporabljali. Vrbunec vse-

ga je dosegel De Gasperi, ko je

v Vittoriu Venetu spustil znani

intrigantski govor. V njem je po-

novil star in znani pohlek ita-

ljanskemu imperializmu, ki se ne

zadovolji le i Trton, ampak sega

vse globlje na našo zemljo. Naše

državo vse te različno grožnjo niso

prav nič spravile s tira. Znova

samo naglasili, da zahtevamo spo-

razumno rešitev tržaškega vpraša-

I neje omeni.

inarskega značaja so novi delovni čas za trgovske in gostinske obratovalec na območju okraja, razen občine Novo mesto, sklep o določitvi oziroma razvrstitvi posameznih krajev v vrednostne razrede za plačevanje gozdne takse ter več drugih sklepov, ki bodo posebej objavljeni. Na koncu seje, ki je trajala pozno v noč, so odborniki poslušali obširno in zanimivo poročilo o delu okrajnega sodišča v Trebnjem ter potrdili nekaj administrativnih ukrepov in odločbo premoženskega in osebnega značaja.

Na zadnjih dveh sejah je Ljudski odbor mestne občine Novo mesto razpravljal in sklepal o raznih problemih mestnega gospodarstva in komunalne.

Kot redča nit se vleče skozi vse seje in razprave na najtežji problem mesta vodovod oz. prekrivna mreža z vodo. Na predzadnji seji je bil izvoljen poseben odbor, ki bo skrbel, da se letos napravi vse, kar se napraviti da. Dela na zajetju v Stopičah potekajo dobro (o tem bomo poročali več v prihodnji stevilki Dolenjskega lista). Skoraj nič manj ni v mestu parec stanovanjsko vprašanje. Vsak mesec je vloženih 15-18 prošenj za družinska stanovanja, rešene pa so komaj 3 do 4 na mesec. Z vsemi gradnjami bo letos pridobljenih kmaj kakih 25 novih stanovanj. Dela na dokončanju novega stanovanjskega bloka v Stremišči v bližnjih dneh.

Na zadnjem rednem seji 26. maja je bil soglasno sprejet predlog mestnega odbora Zvezde v trgovinah in vodovodnem delu, da se letos napravi vse, kar se napraviti da. Dela na zajetju v Stopičah potekajo dobro (o tem bomo poročali več v prihodnji stevilki Dolenjskega lista).

Na zadnjem rednem seji 26. maja je bil soglasno sprejet predlog mestnega odbora Zvezde v trgovinah in vodovodnem delu, da se letos napravi vse, kar se napraviti da. Dela na zajetju v Stopičah potekajo dobro (o tem bomo poročali več v prihodnji stevilki Dolenjskega lista).

Na zadnjem rednem seji 26. maja je bil soglasno sprejet predlog mestnega odbora Zvezde v trgovinah in vodovodnem delu, da se letos napravi vse, kar se napraviti da. Dela na zajetju v Stopičah potekajo dobro (o tem bomo poročali več v prihodnji stevilki Dolenjskega lista).

Na zadnjem rednem seji 26. maja je bil soglasno sprejet predlog mestnega odbora Zvezde v trgovinah in vodovodnem delu, da se letos napravi vse, kar se napraviti da. Dela na zajetju v Stopičah potekajo dobro (o tem bomo poročali več v prihodnji stevilki Dolenjskega lista).

Na zadnjem rednem seji 26. maja je bil soglasno sprejet predlog mestnega odbora Zvezde v trgovinah in vodovodnem delu, da se letos napravi vse, kar se napraviti da. Dela na zajetju v Stopičah potekajo dobro (o tem bomo poročali več v prihodnji stevilki Dolenjskega lista).

Na zadnjem rednem seji 26. maja je bil soglasno sprejet predlog mestnega odbora Zvezde v trgovinah in vodovodnem delu, da se letos napravi vse, kar se napraviti da. Dela na zajetju v Stopičah potekajo dobro (o tem bomo poročali več v prihodnji stevilki Dolenjskega lista).

Na zadnjem rednem seji 26. maja je bil soglasno sprejet predlog mestnega odbora Zvezde v trgovinah in vodovodnem delu, da se letos napravi vse, kar se napraviti da. Dela na zajetju v Stopičah potekajo dobro (o tem bomo poročali več v prihodnji stevilki Dolenjskega lista).

Na zadnjem rednem seji 26. maja je bil soglasno sprejet predlog mestnega odbora Zvezde v trgovinah in vodovodnem delu, da se letos napravi vse, kar se napraviti da. Dela na zajetju v Stopičah potekajo dobro (o tem bomo poročali več v prihodnji stevilki Dolenjskega lista).

Na zadnjem rednem seji 26. maja je bil soglasno sprejet predlog mestnega odbora Zvezde v trgovinah in vodovodnem delu, da se letos napravi vse, kar se napraviti da. Dela na zajetju v Stopičah potekajo dobro (o tem bomo poročali več v prihodnji stevilki Dolenjskega lista).

Na zadnjem rednem seji 26. maja je bil soglasno sprejet predlog mestnega odbora Zvezde v trgovinah in vodovodnem delu, da se letos napravi vse, kar se napraviti da. Dela na zajetju v Stopičah potekajo dobro (o tem bomo poročali več v prihodnji stevilki Dolenjskega lista).

Na zadnjem rednem seji 26. maja je bil soglasno sprejet predlog mestnega odbora Zvezde v trgovinah in vodovodnem delu, da se letos napravi vse, kar se napraviti da. Dela na zajetju v Stopičah potekajo dobro (o tem bomo poročali več v prihodnji stevilki Dolenjskega lista).

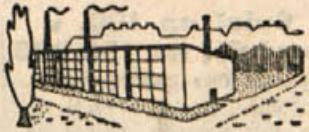
Na zadnjem rednem seji 26. maja je bil soglasno sprejet predlog mestnega odbora Zvezde v trgovinah in vodovodnem delu, da se letos napravi vse, kar se napraviti da. Dela na zajetju v Stopičah potekajo dobro (o tem bomo poročali več v prihodnji stevilki Dolenjskega lista).

Na zadnjem rednem seji 26. maja je bil soglasno sprejet predlog mestnega odbora Zvezde v trgovinah in vodovodnem delu, da se letos napravi vse, kar se napraviti da. Dela na zajetju v Stopičah potekajo dobro (o tem bomo poročali več v prihodnji stevilki Dolenjskega lista).

Na zadnjem rednem seji 26. maja je bil soglasno sprejet predlog mestnega odbora Zvezde v trgovin

IZ NAŠIH KRAJEV

Obisk železničarjev iz Zidanega mosta

V nedeljo 31. maja so člani železničarske godbe na pihala iz Zidanega mosta napravili izlet na Dolenjsko. Na novomeški postaji so zagrajali tri partizanske pesmi, nato pa so odšli na Loko, kjer so sodelovali pri Dolenski regati. Popoldne so se odpeljali v Dol. Stražo, kjer so imeli družabno prireditev.

Godba je ena najstarejših v Sloveniji in je lani proslavila 10.-letnico svojega obstoja. Za seboj ima velike zgodovinske tradicije, saj je leta 1920 v celoti sodelovala pri železničarski stavki. Takrat so železničarji Zidanega mosta skupno z godbo zapustili svoja službenata mesta ter odšli v hribe, kjer so ostali več dni in se niso holteli vrniti na delo. Med člani današnje godbe so še nekateri godbeniki, ki so sodelovali pri stavki.

Sinji vrh

Dobro se je zamislil Slavko Mukavec iz Hriba, ko je napisal denarno nakazilo za boril 70 dinarjev ter ga na svoje ime odpisal iz pošte Severin na Kupi, po prejemu pa pripisal še tri nicle in k besedam sedemdeset prispisal še: tisoč. Toda na pošti v Crnomoni so ga spognutali in sedaj lahko premisluje, kako skonsteno je bil.

Več sreče so imeli ciganke, ki se jih je celo troga zgnela v hišo posestnika Stanislava Lukaniča iz Kota. Izmaksnilo so mu tri zepne ure in 244 ameriški dolarij. Vse zasledovanje s preiskavo je ostalo brez uspeha. J.F.

Novo mesto

Dijaška kuhinja, ki je bila doslej v stavbi mestnega otroškega vrtca, se je pretekli teden preselila v obnovljene prostore nekdajno šolske kuhinje v pritličju osnovne šole. V novih prostorih bodo imeli dijaki več prostora, predvsem pa bo delo olajšano kuharcem in podnicanom. Hrana v kuhinji je dobra in izdatna, predvsem pa cenena, da lahko študira marmikateri dijak, ki bi sicer v Novem mestu ne dobil prehrane.

Dela na urejevanju okolice Vrat na Cesti komandanata Stane so v polnem teku. V preteklem tednu so podprli trafiko, kjer bo stal spomenik Talca, zdaj pa pripravljajo ograjo označip ceste, ki vodi k sodišču. Cestiste pred vstopom notranje uprave razširajo, hodnik pa oblagajo z domaćim kamnom. Dela na cesti je prevzelo SGP »Pionir«, notranja obnovitvena dela v stavbi Krejšje pa izvršuje Mestno gradbeno obnovitveno podjetje.

OBVESTILA

Kino Dolenjske Toplice predvaja: 6. in 7. junija: ameriški film »Parmska kartuzija«. 10. in 11. junija: ameriški film »Pot v utopijo«.

OGLASI

PRODAM kočijo, kotel za žganje in težke sani. Košček Jozze, Novo mesto.

ZAMENJAM dobro ohranjene A. Z. panje od zdravih čebel za roje ali kranjice. Novo mesto, Smihelska c. 2.

PRODAM nov fotoaparat. — Naslov na upravi.

PREKLIC

Podpisani Mežnarski Avgust, cestni nadzornik v Trebnjem, preklicujem vse nerescne in žaljive trditve, iznesene proti Florjanu Uhlu, direktorju tehnične sekcije v Novem mestu in se mu zahvaljujem, da je umaknil zasebno tožbo. Avgust Mežnarski.

ZAHVALA

Zahvaljujem se organizaciji AFZ, ZKS in tovarisci Franci Počrvin in Tončki Lazar za obiske in lepa darila. — Zoran Tilka, Novo mesto.

Kronika nesreč

SENTRUPERT. 11-letni mi. zarev sin Franc Stancar si je na paši med igranjem zlomil desno nogo.

MUHOBRAN PRI VELIKI LOKI. Med delom si je obrezal levo roko mizarski vajenc Vinko Šepc.

JURJEVSKI BROD PRI MELNIKI. Branko Babič, 13-letni zidar sin, se je na paši igral z bombo. Ta mu je eksplodirala in ga hudo poškodovala po vsem telesu. Med drugim ima zlomljeni obe peti in poškodovanoto oko.

ZLJE PRI VINICI. Tesarjeva sina Jožeta Balkovca je picič kača, ko se je vračal s paše.

STRAZA. Težje poškodbe na hrbitenici in glavi je dobil, ko je padel z 12 m visokega odra pri zadružnem domu, zidar Jože Strniščak.

Harašo, angleški zbor! Dokler sem bil na zemlji, sem neusmiljeno stiskal jugoslovanske bandite z gospodarsko blokado, jim pošiljal čez mejo teroriste, sabotirje, diverzante, pa, čort — nisem jih nikakor mogel ugnati. Nu tak, ko sem prevezel mesto »vsemogučnega«, pa jim bom pošiljal mraz, točo in morda še susoš.

DRAGOMILJA VAS. Posestnik Ivan Skof je padel s kolesa in se pobil po glavi in deini roki.

RATJE. Užitkarico Karolinu Papež je kača pičila v prst desne roke.

LASCHE PRI DVORU. Ko je med vožnjo padel pod voz, je dobil poškodbo na hrbitu posestnik Edward Rajer.

BROD PRI NOVEM MESTU. Med delom se je z obličem vrezal v levo roko mizarski pomočnik Dušan Pirnat.

Sv. Gregor

Zadnji mraz je tudi naš kraj precej prazadel. Slana je povrzelja občutno škodo, posebno orehi so šli po zlu, pa tudi česnjami, hruskami in jabolkom in priznesna. Posevki niso utrpel skode.

V našem kraju je bilo pred drugo svetovno vojno razgibalo na kulturno-prosvetno delo, po osvoboditvi pa je vse zamrlo. Manjši namen prosvetni dom, ki je bil med najlepšimi v dobroškem okraju, a je bil med vojno uničen. Točko smo ga sicer zaščitili, da ga ne uničuje dejstvo snega, da dokončanje pa bi potrebovali vsaj še en milijon dinarjev. Člani kmetijske zadruge so na letnem občnem zboru sicer odobrili za obnovno doma 400 tisoč dinarjev, toda je to premočalo. Stvar bo treba bolj odločno vzeti v roke, kajti tudi pri nase si želimo kulturnega izživljanja.

MOŠKI PEVSKI ZBOR LJUBLJANSKIH

TISKARJEV

GRAFIKA

priredi

v soboto dne 6. junija ob 20. uri KONCERT v Domu ljudske prosvete v DOLENJSKIH TOPLICAH,

v nedeljo 7. junija ob 15. uri pa v Zadružnem domu v STRAŽI.

VABIMO VSE LJUBITELJE LEPEGA PETJA!

Huda ura nad Čatežem in Primskovem

Sobota, 23. maja, je bila usodenja za naš kraj. V malih predsedkih so se ved en vrstitev nevihte s plohami in treskajenjem. Ze dopoldne je treščilo k Mađavkovi v Gorenji vasi, kjer je na hišnem pragu ubilo 9-letno edinico Pavlinco. Za maternovo je tem tragljivo udečno, ker ima samo še sinčka, ki pa je že od lanskega novembra na zdravljenju v novomeški bolnišnici.

V popoldanskih urah je svaga strila po Čatežki gori. Nekaj je šinila po orehu, druge v konzolu na strehi, pri Jeršnovih pa je udarilo v hišo, ki se je takoj vnela. Pod vodstvom predsednika Antona Lesjaka, ki je prvi opazil požar, so bili čateški gasilci že 10 minut po izbruhu na požaščenu klijub izredno težavnemu dohodu do oddajenih samotne domačije vrh griča. Navzajem pomankanju vode, ki so jo morali nositi v škatlih iz edinega vodnjaka in miske, se je posrečilo rešiti živilno, poštivo in drugo opremo. Zgora

la je samo stavba in nekaj živil.

V trenutku, ko se je v prvih nočnih urah vršal glavni vod gasilcev v Čatež, je bil znova alarmiran požar. Brez oddihu so gasilci ponovno odhiteli na pomoci, tokrat v 8 km oddaljeno Primskovo. Tam je začala strelnica cerkevni zvonik. Dokaj pozitivnosti in napora je terjal položaj od utrujenih in od prvega požara upehanih gasilcev. Uspešno jim je zadušiti ogenj, predno je zajel večji obseg. M.M.

Društvo prijateljev mladih so ustanovili v Kočevju 29. maja. Ustanovni občni zbor je bil v domu Okrajne komiteje ZKS, udeležili pa se ga je večje število prijateljev mladih. Izvolili so upravni odbor in sprejeli društvena pravila. Društvo steje ob ustanovitvi nekaj nad 100 članov, njegov delokrog pa zajema področje mestne občine. Kočevsko društvo prijateljev mladih je prvo te vrste v okraju. O.K.

Rinža je prestopila bregove

V sredo 27. maja je zdvijalo na Kočevjem besno neurje s silovito ploho, točo in grmejem. Rinža je v kratkem času prestopila bregove, kar se zgodil le redkokdaj. Toča je prizadela občutno škodo povrtnini na mestnih njivah.

Društvo prijateljev mladih so ustanovili v Kočevju 29. maja. Ustanovni občni zbor je bil v domu Okrajne komiteje ZKS, udeležili pa se ga je večje število prijateljev mladih. Izvolili so upravni odbor in sprejeli društvena pravila. Društvo steje ob ustanovitvi nekaj nad 100 članov, njegov delokrog pa zajema področje mestne občine. Kočevsko društvo prijateljev mladih je prvo te vrste v okraju. O.K.

Če bi še imel besedo...

Mirna

Kmetijska zadruga je pred dnevi podarila za potrebe javne knjižnice na Mirnu lep zmesek 20.000 din. Upravni odbor zadruge je s plementom določil, da razume pomen dobre knjige za napredek in izobraževanje ljudstva.

Za izlet prvih abiturientov mirenske nižje gimnazije so prizadevale razne možljivosti organizacij in ustanove 17.000 din. med njimi: Kmetijska zadruga 5000 din. Izkrena hvala za nekončnost in pomoci.

Izven sporeda so nastopili tudi nekateri atleti iz Novega mesta. Svetiščeve je tekla 60 m v času 8.2, kar je letos eden izmed najboljih časov v Sloveniji. V višino pa je skočila 130 cm.

Veliki Gaber

Koloradski hrošč se je pojaval tudi pri nas. Navzic temu, da je bilo na sestanku dogovoren, kako je treba odkrivati tega škodljivca, se je našel skupino, ki je po pregledu dan poročilo, da se ni našlo nices.

Ko pa je član občinske komisije napravil kontrolo, je našel na dveh parzeljih kar 38 hroščev. Povrnost skupinovodnik je zasluži kazen, ker na tak način ne bomo zatrl skodljivca.

J. J.

Obratovalni čas trgovin in gostiln novomeškega okraja

Na podlagi 2. odst. 15. čl. Zakona o okrajnih ljudskih odborih (Ur. L. LRS št. 19-89-1952) ter 8. čl. Temeljnega zakona o prekrških (Ur. L. št. 46-1951) je Okrajni ljudski odbor Novo mesto na skupni seji obeh zborov dne 27. maja 1953 sprejel

odlok

o obratovalnemu času za gospodarske podjetja na območju okraja Novo mesto.

A — OBRETVALNI CAS
Trgovinske obratovalnice

1. čl.

Trgovinske obratovalnice so odprte, če v naslednjem in drugič določeno, v zimskem času od 8. do 12. in od 14. do 17.30 ure, v poletnem času pa od 7. do 12. in od 16. do 18.30 ure.

Ob sobotah imajo trgovinske obratovalnice neprekiven obratovalni čas, in sicer požitki od 8. do 15. ure, v poletnem času od 7. do 14. ure.

Prodajalnice kruba in peciva so odprte v zimskem času od 7. do 11. in od 14. do 18. ure, v poletnem času pa od 8. do 11. ure in od 16. do 18.30 ure.

Prodajalnice tobačnih izdelkov so odprte v zimskem času od 7. do 11. in od 14. do 18. ure, v poletnem času pa od 8. do 11. in od 16. do 18.30 ure.

Ob nedeljah in državnih priznanih praznikih morajo biti vse trgovinske obratovalnice zaprti.

2. čl.

Gledate prodajalnega časa na sejmih in tržnih prostorih veljavijo predpisi sejmiskih in tržnih redov.

Gostinske obratovalnice

4. čl.

Gostinske obratovalnice so odprte ob delavnikih v zimskem času do 22. ure, v poletnem času pa do 23. ure. Ob sobotah in nedeljah ter državnih priznanih praznikih je obratovalni čas za luro daljši — to je do 23. ure v zimskem času, oz. do 24. ure v poletnem času.

Gostinske obratovalnice ne smejajo odpirati pred 5. uro, morajo pa se odpreti najpoznejše ob 6. uri.

3. čl.

Gledate prodajalnega časa na sejmih in tržnih prostorih veljavijo predpisi sejmiskih in tržnih redov.

4. čl.

Notranje delo v obratovalnih časih, določen za njih zapiranje, oziroma za čas, ki je dolžen začeti ure po dolženi zapiranju.

5. čl.

Gostinske obratovalnice smeri.

1. ob višji sili;

2. če je treba kaj storiti, da se ne pokvari blago;

3. kadar se sestavlja inventar obratovalnice;

4. če se obratovalnice čistijo in urejajo izložbe;

5. če se obratovalnica sell.

Promet s strankami je tedaj izključen.

1. čl.

O delu za postavitev spomenika NOB v Novem mestu

15. maja smo v našem listu zapisali, da bomo spremjali dela na urejevanju okolja Vrat kot spomenika NOB. Danes moremo dati naši javnosti že nekaj podrobnejših obvestil. Vsa dela so — kot lahko vsak Novomeščan vidi — v polnem teknu in jih vodi ter nadzoruje poseben odbor, ki ga je postavljen MO Zvezze borcev. Vrsto vprašanj; ki so z ureditijo Vrat v zvezzi, rešujejo posebne komisije tega odbora: gradbeni, finančna, komisija za formalno-pravna vprašanja in komisija za historično dokumentacijo.

Ker vemo, da vsakega, ki opazuje dela na Vratih, najbolj zanimal kakšen bo končni izgled vrat in čemu se izvršujejo nekateri popravki v že lani napravljenih opornih zidov ali pripravljenih vrtnih gredah, treba najprej nekaj zadevnih pojasnil.

Oporni zidovi ob sedanjem Kidičevem trgu so bili deloma izgotovljeni lansko jesen, ko je bilo zaradi proslavne brigadi v Toplicah treba pohititi z deli na ureditvi cestišča na Stanetovi cesti in Vratih. Ko je MO Zvezze borcev po mnogih raznolikih in razpravljanjih na terenskih in plenarnih sestankih prišel do sklepa, da nekdanjo vhodno točko v mesto — Vrat — kot urbanistično najbolj zoudarjeni mestni predel spremeni v enoten spomenik osvobodilnemu boju, je bilo treba seveda nujno pripraviti za to potrebne naštete. Pri tem se je pokazalo, da je nujno potrebno izvršiti tudi neke popravke in odstraniti v lani izgotovljenih delih, ki so tako predstavljala samo etapo na poti do končne ureditve. Tako je bilo treba konico Kidičevega trga pomakniti nekoliko nazaj, v trikotu med Stanetovo in Vrhovčevim cestom odstraniti lani začasno navoženo ilovico in za nekaj denc premakniti cesto z Vrat proti Prešernovemu (Florjanskemu) trgu.

Kako je zamišljeno, rešitev vsega problema Vrat, pa je kolikot toliko razvidno iz priložene fotografije makete, ki jo v sledenem pojasnjavamo.

Fotografija predstavlja pogled na vrata in na Kidičev trg, gledano z viška smeri proti Glavnemu trgu. Pred seboj na levem vidimo najprej mali nasad ob Kresiji, ki ga omejujejo trije oporni zidovi, zidan iz obdelanih

Ureditev vstopa v Novo mesto iz ljubljanske smeri — (pogled navznotra)

Na vogalu med cesto k sodišču in Stanetovo cesto raste iz opornega zida kakih 2,5 m visok podstavek, sestavljen iz velikih kamernih blokov, naloženih sedaj pri Domu ljudske prosvete, na tem podstavku pa bo stal bronast kip talca. Vrt za spomenikom bo zasajen deloma z nekaj visukimi dečmäčnimi drevesi, deloma pa z lepotnim grmičem. Z reko poslavljenci kamenitimi ploščami tlakovana stezica bo vodila po vrhu od vhoda do klopice, k spo-

sanostojno stojajočih slabrov. Prostor sam je vzorčasto tlakován in na njem stoji malá fontána. Lopatí tla iz umetnega kamna in lesén strop, stene pa bodo poslavljene za ploše z imeni v osvobodilnem boju naših in umrli Novomeščanov, pod dve ma lokoma pa bosa doprsna kipa Staneta in Petra.

Kidičev trg bo ob desnem robu ceste na Prešernov trg omejevala vrsta visoko in nizko rastločnih takozvanih obrezovanih akacijaevih dreves, zadnjo stran trga — nad opornim zidom ob stopničastem prehodu pri Stefanovičevi hiši — pa bo zapirala stena topolov. Trg samo bo na pol tlakován s ploščami, na pol pa zelenica z nizkim grmičem in klopicami Na konici trga bo stal spomenik svobode.

Trikot ob Vrhovčevi ulici bo tlakován kot običajna cesta, v njem pa zasajeno visoko drevo. Načrt za ureditev Vrat je torej po idejni, arhitekturni, urbanistični in umetnostni plati dobro premišljen in naloga zgornj omenjenega odbora je v tem, da skrbí za njegovo nemoteno in kvalitetno izvršitev. Stem pa bo dokončno rešen eden izmed perečih urbanističnih problemov Novega mesta, mestu samemu pa ustvariti v parku pri Otočcu v Krajini pericama). Dolenje posebej opozarjam na njegovo »Dolenjsko pomlad«, ki je vsestransko doživela, lahko rečem »šedovito

zadetek. Od črnobeleg umetnosti slikarji, profesorji Vladimir Lamut, Izidor Mole in Bogdan Borčič so 29. maja odprli v ljubljanski Mali galeriji (Lamut tudi v Umetniški zadrugri) razstavo svojih del, ki bi trajala predvidoma do 11. ali 13. junija.

K dosedanjem ocenjam slikarja Lamutu nimam dodati nič bistveno novega (glej Dolenski list — 27. II., 6. III. in 13. III. in Naš razglas — 28. II.), ker tudi razstava je v tem, da skrbí za njegovo nemoteno in kvalitetno izvršitev. Stem pa bo na pol tlakován z golimi zeleno-modri ton, očitni primeri izpremembe: toplo brete Otocca, Novega mesta, Kopališča na Luki in mogoče tudi Zage ob jezu na Krki). Vsa izbrana olja, gvaže, akvarele, litografije, gravure in risbe smo videli že na novomeški februarški razstavi. Spadajo v razdobje od 1950. do 1952. leta. Kar pa zadeva Moleta in Borčiča, moram svoja nedavna izvajanja (glej citirane članki) izpopolniti. Ce sem takrat zapisal, da dihajo iz njunih stvaritev različni vplivi domačih učiteljev, kakor tudi inozemskih vznavorikov, sem dolžan to pot ponuditi, da sta za Malo galerijo izbrala olja, ki skušajo biti kar najbolj mogče vrnjuna. Z njimi dokazujem, da se z uspehom prebijata k lastnemu, osebnevoj stilu; večine od njih na novomeški razstavi nismo videli, saj so pod zadnjimi mesecem.

Mole — lirični realist, ki ga odlikuje nežno ter ubran soškladje barv, je slikar čustveno-mehkobnih razpoloženij v krajin

in portretu (Portret K. P. Ančka, Novomeški motiv, Drevje v parku pri Otočcu in Krajini pericama).

Dolenje posebej opozarjam na njegovo »Dolenjsko pomlad«, ki je vsestransko doživela, lahko rečem »šedovito

V Švicari na 100, v Abesiniji na 150.000 ljudi en zdravnik

Združenih narodov navaja zanimive statistične podatke, iz katerih preveznamo naslednje:

Pribivalstvo sveta je štelo leta 1951 blizu 2 in pol milijarde ljudi. Najosteje je naša Evropa, in pride na kvadratni kilometr več kot 80 pribivalcev. Industrijska proizvodnja sveta se je v primeru z letom 1929 več kot podvojila in je od leta 1937 za 75 odstotkov nadzadovala, vendar je bila za 45 odstotkov višja kakor leta 1937. V Združenih državah izdelujejo 75 odstotkov svetovne proizvodnje vozil. V Združenih državah so porabili leta 1951 60 odstotkov svetovne proizvodnje papirja, katere pomeni, da odpade na ameriškega pribivalca 35 kg papirja. Kljub temu pa zavzemajo Združene države v nakladi časopisa še deveto mesto in pride na 1000 pribivalcev 356 izvodov. Na Anglijskem kupuje 1000 pribivalcev 612 časopisov, na Svedskem 490, v Burmi pa kupuje 1000 pribivalcev le 8 časopisov, v Pakistangu in Afganistanu pa razpečajo na 1000 pribivalcev samo po en časopisu.

Leta 1950 je bil v Švici za povprečno 100 ljudi na rapolago po en zdravnik, v Združenih državah pa en zdravnik, v Franciji za 750 pribivalcev, v Francoski Zapadni Afriki za 28.000, v britanskem Kamerunu za 66.000, v Abesiniji pa za 150.000 ljudi.

Vsi pribivalci v Švici pa

zadetek. Od črnobeleg umetnosti razstavlja samo eno risbo z ogledom — »Drejetov portret«.

Borčič — zmeni modernist,

hotel primativist, je slikar ne-

otipljivih miselno — čustvenih

događajev v človekovih ali umetni-

kovih duševnosti, ki jih ponazarja

z preopštimi sredstvi in line-

arno — ploskoviti način, kar je

za mlitanje ideje najbolj primer-

no. Njegov »Rumen« majica

predstavlja kontrapost (ravnote-

žnosti nasprotij) hlastanja za

cilji (kolesar z rumeno majico —

dirkač) in obupne resignacije

2000 članov Prešernove družbe v kočevskem okraju

V zadnjih tednih so na Kočevskem vneto pridobilovali nove člane za Prešernovo družbo in drugie delo poverjenik lepo napreduje. Malo bolj kakor doseg je na naj bi se zavzel poleg pridobivanja rednih tudi za ustanovne in podporne člane.

V Tovariši lesnih izdelkov v Novem mestu se je dosegel vredni rezultat. V knjigarni SKZ na Glavnem trgu pri tov. Šaši Pačevlji! Zbiranje naročnikov ozrednih članov za leto 1953 bo za letosno izdajo knjig kmalu zaključeno, zato pohitite z vpisom in si zagotovite pravočasno cenjen nakup lepih knjig!

Enkrat se pa cigan le ni zlagal

V Poljanski dolini ob Kolpi je pa ponekod za naročanje Prešernovih knjig niso kaj prida storili. Tako se n.pr. na kočevskem rudniku do nedavna nihče zavzel za razširitev članstva med delavstvom, podjetje pa se je šele zadnjih čas odločilo za ustanovnino. Tudi nekateri — sicer res redki! — prostovoljni delavci podcenjujejo važnost te naloge, ali pa se izgovarjajo, da za agitacijo lepe slovenske knjige nimajo časa (medtem ko nekateri najdejo čas za vse mogoče, celo za pritiskanje na cerkevne klijuke). O teh stvarih se razgovarjali tudi na zadnjem sestanku sindikalne organizacije prostovoljnih delavcev — učiteljev v Kočevju.

Doseglj se dosegel najboljši uspeh v občini Dragi, kjer so že skoraj vse delavce v kmečke družine postale član Prešernove družbe. Tudi v Loškem potoku, Sodražici, Osilnici in drugi delo poverjenik lepo napreduje. Malo bolj kakor doseg je na naj bi se zavzel poleg pridobivanja rednih tudi za ustanovne in podporne člane.

»Gaepudje, ako bi smel še enkrat zlepšati!« je prosil cigan.

Cudni želi so sodniki ustregli. Razvezali so ga in cigan je začel plesati okrog vešala, obdan od množice radovednevez v pandurjev. Njegov pes je bil vedno bolj živahen in vedno v večjih krogih se je vrtel po prostoru, pri tem pa je veljal.

»Sirom ljudi, štrom ljudi, da vas cigo ne potanca.«

Ko se mu je zdelo, da so vrste okrog njega dovolj redke, jo je prasnil skozi množico in jo uvril kolikor so ga nesle noge proti Hrvaški. Predno se se stražarji zavedli, kaj se je zgordil, jo je cigan že krepko rezal čez pačke in kovačevske njive proti dolini Kolpe. Spotoma je srečaval skupine ljudi, ki so hiteli na kraj sodne izvršbe. Spraševal jih je, kam gredo, pa so mu odgovarjali, da gredo gledati, kako bodo ciljane obesili.

»Škoda vam pota, nikar ne hočete, ker ne bo nič brez menek. Jim je zatrejal bezeči cigan, pa mu seveda niso verjeli, čeprav je govoril živo resnico. Na prostoru, kjer se takrat postavili vislice, sta še danes dva kamna, kraj pa se imenuje Gavina glavica (gavge so vislice).

Ali že imate v Vašem kraju poverjeniku Prešernove družbe?

zadetek. Od črnobeleg umetnosti razstavlja samo eno risbo z ogledom — »Drejetov portret«.

Borčič — zmeni modernist, hotel primativist, je slikar ne-

otipljivih miselno — čustvenih

događajev v človekovih ali umetni-

kovih duševnosti, ki jih ponazarja

z preopštimi sredstvi in line-

arno — ploskoviti način, kar je

za mlitanje ideje najbolj primer-

no. Njegov »Rumen« majica

predstavlja kontrapost (ravnote-

žnosti nasprotij) hlastanja za

cilji (kolesar z rumeno majico —

dirkač) in obupne resignacije

še položili lovorcev vence.

Da je Novo mesto ob tej prilnosti posebej počastilo Vrhovcev spomin, je samo ob sebi umljivo. Saj je Ivan Vrhovec prav tako kot z Ljubljano, svojim rojstnem mestom, z mnogimi intimimi vezmi in vso svojo neumorno de-

žetja obeležuje živahnemu delav-

niemu novomeški Narodno čitalnico. Pri vsem tem pa je zvesto sledil klicu svoje notranosti, ki ga je vodil v klanjancem raziskavnikom takrat malo znane preteklosti Novega mesta.

Tako kot gledamo danes v Vrhovčevem društvenem in s tem kulturno — prostvenega preroditelja tedenje novomeške družbe, ki se je shajalo v takrat pravkar dozidanem Narodnem domu, prav, ki je stal na slovenskih tleh, gledamo v Ivanu Vrhovcu tudi ne-utrudnega znanstvenega delavca, ki so mu novomeški in ljubljanski arhivi odkrivali pogledi v ža pozabilno preteko načela mesta. Vsej svojih doganj seveda v obrazu novomeškega delavca, ki je posredoval takratnim novomeškim občanom, z objavami v revijah, ki je posredoval vsemu slovenskemu čitajočemu občinstvu. Prijatelj Fran Levec mu je odpril vrat v Slovensko matico, ki je v naši kulturni svet poslala njegovo Zgodovino Novega mesta.

Zavadi tega je ime Ivana Vrhovca kreplko zapisano v analih našega mesta. Zato se ob stoletnici njegovega rojstva Novo mesto spomisljivo klanja njegovemu spominu.

popotne ljudi topnih jedi, češ da prinaša gostilnam to samo izgubo.

»Da bi vas vrag pocital, če nimate večerje, bom pa vsaj prespal pri vas!« sem povprašal, pa tudi tem ni bilo nič. Menda se jim tudi to ne izplača — jaz pa sem moral ponori poščeti po cesti naprej. V Sodražico pa se še vrnem, toda podnev, da bo malha bolj polna! Pozdravlja vas

Janez Popotni

Drobtine iz dolenske popotne malhe

Poletna vročina se bliža in z njo čas, ko gre človeku teža navadno navzdol. Stethati sem se hotel oni dan na Mirni, pa glej šmenta — nikjer ni bilo »vagemajstrov«. »Kar v gostilni ga poščiš?« so mi svelto domačini in res sem ga odkril pri odtehanju vedno suhega grla.

»Ne grem drugače, če mi prej ne da za en snopski mlj je možak postavil ultimat — in ker je baje to njegov nenapisani tarifni pravilnik, sem mu moral privočiti silce kaže slike. Ko sva prišla do tehtnice, nisem vedel, ali sem jaz bolj potreben tehtnici za ugotavljanje stopnje zaužtega alkohola. Na pripombo, da ima vse kvalifikacije za popotno malho, je zančel možak s tako vnenim čistim nekaj let staro nesnago s tehtnice, da ga moram kar po-